УДК 378.018.43:[378.147:37.011.3-051:796]

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-84-97

Цибулько Людмила Григорівна,

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна.
afhn60@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1201-3215>

Глоба Галина Валеріївна,

кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри
методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна.
galynagloba@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3225-012X>

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Пандемія COVID-19 та карантинні обмеження змусили майже всі країни переглянути освітні стратегії навчання. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню корона вірусу COVID-19» та офіційного листа «1/9-176 від 25 березня 2020 року «Щодо особливостей організації освітнього процесу під час карантину» заклади освіти зобов'язані функціонувати дистанційно. Усі заклади освіти, у тому числі ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (далі ДВНЗ ДДПУ), змушені були швидко зреагувати на нові умови, загрозу, яку несе пандемія та перевести викладання дисциплін у дистанційний режим.

На сьогоднішній день, в умовах карантину, підготовка майбутніх вчителів фізичної культури, тренерів, викладачів, спеціалістів з фізичного виховання відбувається в складних соціально-економічних умовах. Така тенденція потребує реформування освіти у ЗВО: зміна класичної форми навчання на дистанційну, паралельно впроваджуючи концепцію дистанційної освіти, що передбачає розробку різноманітних технологій, у тому числі технології змішаного навчання.

Дистанційна форма навчання не є новим навчальним явищем, проте в сучасному розумінні сформувалося порівняно нещодавно, процес формування триває, орієнтуючись на передовий методичний та

практичний досвід, акумульований різними освітніми інституціями світового простору, на застосовування новітніх і оперативних педагогічних технологій, що реагують на запити сучасної освіти та соціуму в цілому (Кучеренко Н., 2018, Міністерство освіти і науки України. Інтернет джерело).

XXI століття називають ерою інформатики та телекомунікацій, ерою спілкування, трансферу інформації та знань. Панування мережі Інтернет у світі, зростання його інформаційних і комунікаційних можливостей сприяють розвитку дистанційної форми навчання швидкими темпами (Корбут О.Г., 2013 Інтернет джерело).

Однак застосування дистанційної форми навчання в освітній процес потребує якіснішого відпрацьовування методик засвоєння знань, аналізу пріоритетів факторів, модернізації технології та врахування інших механізмів, що впливають на ефективність роботи викладачів і засвоєння знань студентами в дистанційному форматі.

Дистанційне навчання – це цілеспрямований процес взаємодії викладача та студента, що ґрунтується на використанні сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій, які дають змогу успішно проводити навчання на відстані, що актуально в умовах пандемії COVID-19. Тому актуальною залишається необхідність ефективної організації дистанційного навчання, набуття нових навичок і вмінь у побудові онлайн навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Фахові видання та збірники матеріалів конференцій за останні 20 років репрезентували наукові напрацювання як здобувачів наукових ступенів, так і науковців зі значним досвідом роботи, а також напрацювання шкільних педагогів. Ми ж зупинимось на працях, у яких окреслено основні положення дистанційної освіти в контексті критичного аналізу її запровадження для окремих спеціальностей та відображено окремих досвід впровадження дистанційної освіти для студентів – майбутніх фахівців з фізичного виховання, фізичної культури та спорту.

Щодо використання дистанційного навчання у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту (Шандригось Г.А., Шандригось В.І., Ладика П.І., 2015) окреслено окремі технології (кейс, ТВ, мережеві), методи (асинхронний і синхронний), засоби (технічні і програмні) дистанційного навчання; переваги та недоліки дистанційного навчання, репрезентовано досвід університету щодо стажування викладачів з курсу «Технології дистанційного навчання онлайн навчання» тощо. Частково репрезентовано особливості змішаної форми дистанційного навчання для студентів спеціальності «Фізичне виховання і спорт» (Борейко Н.Ю., Азаренкова Л.Л., 2017).

Г. Глоба, Л. Цибулько, А. Щелкунов у своїй роботі «Фізичне, які Україна може перейняти й вивчити. Дослідниками визначено, що для України перехід виховання у світі в умовах гібридного навчання:

takeaways для України» досліджують проблему переходу до гібридного навчання у фізичному вихованні різних країн світу та можливих уроків на дистанційне навчання позначав вступ до цифрової нерівності. В 35% населення просто не має підключення до Інтернету вдома або недостатні комп'ютери чи телефони для участі в онлайн заняттях. У сфері фізичного виховання, Україна має додаткові критичні фактори: економічні, житлові (замала площа квартир в більшості населення та їхня непристосованість до занять спортом), кліматичні (3 холодних сезони з 4), інфраструктурні, бюрократичні (невизнання урядом ключової ролі рухливих занять для формування імунітету та здорової психіки й тіла) (Глоба Г.В., Цибулько Л.Г., Щелкунов А., 2021).

Технології дистанційного навчання дозволяють здійснювати навчання на відстані, перевіряючи якість засвоєних студентом знань, використовуючи активні методи навчання. Також, головною перевагою дистанційного навчання дослідники вважають гнучкість, модульність, технологічність, оновлення ролі викладача, підвищення мотивації до самоорганізації студентів, при цьому навчання стає більш інтерактивним, самостійним.

Доцільність введення дистанційного навчання є предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців з фізичного виховання та спорту.

У науковій публікації «Актуальність і проблемність дистанційного навчання», визначено, що дистанційне навчання студентів є дешевшим за стаціонарне, в умовах недофінансування закладів вищої освіти є більш доцільним, і в майбутньому може набути повноцінного впровадження (Самолук Н., Швець М., 2013).

Загальні питання організаційно-педагогічних умов впровадження дистанційних технологій навчання зі студентами спеціальності «Фізична культура і спорт» репрезентують науково-практичні дослідження з окреслених питань такі видання, як «Інформаційні технології і засоби навчання» (Інформаційні технології і засоби навчання. Інтернет джерело).

У науковій літературі окреслено загальні питання інформатизації професійної освіти майбутніх фахівців сфери фізичного виховання і спорту та майбутніх учителів фізичної культури (Басенко О.В., 2015, Сущенко А.В., 2012). В Україні репрезентують науково-практичні дослідження з окреслених питань такі видання, як «Інформаційні технології і засоби навчання» (Інформаційні технології і засоби навчання. Інтернет джерело), «Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту» (Науково-методичні основи. Інтернет джерело), Наукові часописи та Вісники університетів Серії «Фізичне виховання та спорт» і «Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт» та інші. За даними, оголошеними на Семінарі, присвяченому питанням Баз даних (EBSCO) від 28 березня

2018 року (м. Київ), кількість посилань за пошуком «Дистанційна освіта / Дистанційне навчання» перевищувало вже 42 тис. (О. Васильєв).

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Карантинні заходи накладають певні обмеження щодо повноцінного освітнього процесу у закладах вищої освіти і не тільки. Постало питання: яким чином забезпечити дистанційне навчання студентів з різних дисциплін і фізичне виховання не виняток. Тому перед кафедрами факультету фізичного виховання постала задача більш ретельної підготовки до проведення саме практичних занять, тренувань. Неможливо в повній мірі опанувати раціональну техніку рухів на відстані, навіть використовуючи найсучасніші спортивні прилади та комп'ютеризовані тренажери, відеофільми та відеоролики із зображенням взірцевого виконання техніки рухів. Безумовно, нове мультимедійне освітнє середовище є великим помічником у навчанні, проте лише досвідчений викладач (тренер) може навчити раціональних рухових і тактичних дій, розкрити індивідуальність студента і поставити ідеальну техніку рухів (Белікова Н. О., 2014).

Мета статті. Проаналізувати особливості дистанційного навчання на факультетах фізичного виховання у ЗВО України та виокремити найефективніші форми навчання в умовах карантину.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Характерною рисою останніх років є стрімкий розвиток сучасних веб-технологій, глобальних інформаційних мереж, що сприяє виникненню нових підходів у викладанні у вищій школі, тому дистанційне навчання сьогодні не є новим навчальним явищем. Дистанційна форма навчання є перспективною сферою розвитку освіти в умовах панування цифрових технологій, що забезпечили сучасну трансформацію класичних методів навчання. Вона дає можливість у разі потреби забезпечити неперервність освітнього процесу за надзвичайних обставин, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти, завдяки використанню електронних підручників і часописів, мультимедійних презентацій, новітніх комп'ютерних програм контролю за поточним або кінцевим рівнем знань студентів. Багато спеціалістів зі стратегічних проблем освіти дистанційну форму навчання називають «освітньою системою XXI сторіччя», і сьогодні на неї зроблено велику ставку. Дистанційна форма навчання відкриває можливості побудови різнопрофільних систем безперервного самонавчання та обміну інформацією для широкого загалу користувачів, незважаючи на часові та просторові пояси, вік та соціальний статус, може адекватно реалізувати одну з потреб людини – право на освіту й отримання інформації.

Проте важливою умовою такої форми навчання є усвідомлення того, що це не просто заняття через Інтернет, але й час здобування знань у домашніх умовах, це виклик не лише для студентів, але й для викладачів, час напруженої роботи для всіх учасників освітнього процесу, з чималим компонентом творчості в пошуку нових підходів і

методів оволодіння спеціальністю. Організувати якісне онлайн навчання за короткий термін, вміти користуватися електронними ресурсами, бути готовим до технологічних проблем, організувати певним спеціальним чином самостійну роботу студентів, забезпечити можливість її об'єктивного оцінювання, заряджати мотивацією до навчання – ось не повний перелік проблем, з яким стикнулися викладачі. Крім того, більшість із них не мали досвіду використання онлайн інструментів, навичок дистанційного спілкування зі студентами, відповідного методичного й технічного забезпечення віддаленого викладання своїх курсів, адже пара в Інтернеті відрізняється від пари в аудиторії. Однак стрімкий злет інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій, онлайн інструментів у життя суспільства останніми десятиріччями став підготовкою для вирішення завдань і проблем, що постали сьогодні (Галій Л.В., Шульга Л.І., Якущенко В.А., Нартов П.В., Бур'ян К.О., Баган С.О., 2019).

Зазначимо, що в цілому в Україні спостерігається ситуація, коли окремі заклади вищої освіти активно використовують платформу Moodle для забезпечення дистанційної складової підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання, зокрема ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Харківський національний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, Київський університет імені Бориса Грінченка, Запорізький технічний університет, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Національний університет біоресурсів та природокористування України, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича та ін. Проте не всі заклади вищої освіти розміщують дистанційні курси для студентів спеціальностей «Фізична культура і спорт» і «Середня освіта (фізична культура)» та вчителів фізичної культури. Це частково пов'язано зі специфікою спеціальностей, проте доволі часто з нерозумінням викладацьким складом реальних можливостей дистанційної освіти, особливо для студентів, які перебувають на зборах у тренувальних таборах, змаганнях, здійснюють тренерську діяльність в інших регіонах тощо.

Викладачі, які викладали дисципліни циклу практичної підготовки, зокрема «Теорія і методика викладання гімнастики», «Спортивно-педагогічне вдосконалення», «Спортивні ігри з методикою викладання», «Плавання», педагогічна та тренерська практика тощо опинилися у складній ситуації. Такі дисципліни передбачають формування рухових навичок майбутніх учителів фізичної культури та тренерів з виду спорту, а отже потребують безпосередніх зустрічей і систематичного вправлення, що значно ускладнилося в умовах соціального дистанціювання.

Не зважаючи на суттєві переваги у дистанційному навчанні, специфіка професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної

культури і спорту обмежує використання дистанційних технологій: віртуальних стадіонів і спортивних залів поки-що не створили, засвоєння техніки рухів, методика навчання, складання спортивних нормативів, проведення контрольних ігор тощо не завжди вписується в систему дистанційної освіти.

Відтак організація процесу навчання, спрямованого на професійне становлення фахівця у сфері фізичної культури та спорту, потребує використання інтерактивних засобів, які б забезпечували зворотній зв'язок не лише на емпіричному, а й на практичному рівні.

Навчання завдяки інтерактивним дистанційним технологіям відбувалося в різних формах: онлайн та відео-лекції, вебінари, практичні та лабораторні заняття з використанням платформ Zoom, Google Hangouts Meet, використання можливостей Skype, Viber, Telegram. З-поміж інструментів, що найактивніше використовувалися в навчальному процесі, були такі:

- онлайн-тренування за допомогою платформи Zoom, відеопідкасти,
- інтерактивні презентації та плакати, робочі аркуші, віртуальні дошки,
- сайти навчальних дисциплін, сервіси моніторингу освітнього процесу й оцінювання студентів – Google-форми, онлайн-тренажери та 3D стимулятори,
- інструменти планування (ментальні карти, спільні календарі, електронні журнали) тощо.

Базові складники курсів (конспекти лекцій, навчальні посібники, методичні рекомендації для виконання завдань, матеріали поточного та підсумкового контролю) були доступні студентам онлайн у режимі весь час.

Обговорення й аналіз результатів самостійної роботи проводився під час семінарських занять, індивідуальних консультацій у групових форумах та в соціальних медіа як синхронно, так й асинхронно.

За період карантину викладачі факультету фізичного виховання ДВНЗ ДДПУ забезпечили перехід на дистанційний формат 100% дисциплін. Визначимо типові труднощі, з якими зіткнулася переважна більшість викладачів і студентів факультету фізичного виховання:

- збільшення фактичного педагогічного навантаження (затрати часу викладача на підготовку та проведення заняття);
- технічні проблеми у зв'язку з навантаженням на сервери (раптові відключення он-лайн-конференцій тощо);
- проблеми з Інтернетз'єднанням (низька якість зв'язку або нестійкий сигнал переважно у студентів із сільської місцевості);
- недостатній рівень комп'ютерної грамотності окремих студентів, що потребує від викладачів розроблення додаткових методичних рекомендацій, індивідуальних роз'яснень);

- психологічна невідповідність деяких студентів до самостійної роботи;

- недостатня взаємодія на рівні студент-студент (прерогатива інтеракції на рівні викладач-студент виявилася під час завдань на взаємооцінювання та коментування робіт однокласників, дискусій тощо);

- відсутність доступу до тренажерів й обладнання, необхідних для відпрацювання техніко-тактичних дій з видів спорту (гімнастика, плавання, спортивні ігри, та ін.).

Попри певні труднощі, викладачі факультету фізичного ДВНЗ ДДПУ виховання в умовах, що склалися, вбачають нові можливості. Вони невпинно підвищують фаховий рівень та вдосконалюють навички володіння освітніми інформаційно-комунікативними технологіями (проходження онлайн-курсів, вебінарів, майстер-класів), що в подальшому сприятиме більш широкому розгортанню дистанційного та змішаного навчання, забезпеченню інформаційного супроводу навчально-пізнавальної діяльності студентів, її саморефлексії та самоконтролю.

Головними недоліками дистанційного навчання є:

- відсутність живого спілкування, контакту студента і викладача;
- неможливість проведення навчального заняття студентом, що формує невпевненість під час проведення та помилки у техніці вихованців;

- велика трудомісткість і необхідність значних матеріальних витрат під час розробки дистанційних курсів;

- необхідність формування додаткової мотивації і самостійності у студентів;

- висока залежність від якості роботи мережі Інтернет та технічної підтримки систем;

- неповне засвоєння навчального матеріалу: практичних умінь і навичок щодо навчання техніки основних елементів з обраного виду спорту.

Заклади вищої освіти всіх рівнів акредитації змушені були за короткий термін перейти на дистанційний формат навчання до якого не всі виявилися готовими. При розгляді прикладів реалізації навчального процесу з'ясувалося, що процес планування освіти та її практична реалізація в умовах кризи вимагають не лише творчого підходу, але й прийняття серйозних організаційних заходів і не лише на рівні самих навчальних закладів. Отже, зазначимо, що впровадження дистанційного навчання при викладанні спортивно-педагогічних дисциплін повинно відбуватись у двох напрямках: при засвоєнні теоретичного розділу навчальної програми з дисципліни з використанням як традиційних засобів навчання, так і засобів ІКТ. Під час практичного матеріалу, доцільно використовувати відео-тренування, відео-уроки із навчання технічним елементам та руховим навичкам.

Список використаної літератури

- 1. Басенко О. В.** Організація дистанційного навчання студентів ВНЗ спортивного профілю засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2015. №11 (66) 15. С. 12–16.
- 2. Бєлікова Н. О.** Прикладні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. 2014. Вип. 118 (2). С. 21–24.
- 3. Борейко Н. Ю.,** Азаренкова Л. Л. Використання змішаної форми дистанційного навчання на спеціальності «Фізична культура і спорт». *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*. 2017. № 1. С. 16–19.
- 4. Галій Л. В.,** Шульга Л. І., Якущенко В. А., Нартов П. В., Бур'ян К. О., Баган С. О. Впровадження дистанційної форми навчання в систему післядипломної освіти: проблемні питання сьогодення. *Проблеми безперервної медичної освіти та науки*. 2019. № 3 (35). С. 14–20.
- 5. Глоба Г. В.,** Цибулько Л. Г., Щелкунов А. О. Фізичне виховання у світі в умовах гібридного навчання: takeaways для України. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 2 (340), Ч. І. С. 74–83.
- 6. Інформаційні** технології і засоби навчання. Теорія, методика і практика використання ІКТ в освіті. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index>.
- 7. Корбут О. Г.** Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. *Науково-практична конференція «Новітні освітні технології» (м. Київ)*. Київ : Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2013. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123>.
- 8. Кучеренко Н.** Дистанційне навчання як виклик сучасної університетської освіти: філософсько-правовий вимір. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2018. №906. С. 34–40.
- 9. Концепція** розвитку дистанційної освіти в Україні 2020 року. Постанова МОН України від 20 грудня 2000 року. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.
- 10. Науково-методичні** основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту. URL: <http://journals.urau.ua/itfcs>.
- 11. Самолюк Н.,** Швець М. Актуальність і проблемність дистанційного навчання. *Нова педагогічна думка*. 2013. № 1.1. С. 193–201.
- 12. Сущенко А. В.** Інформаційно-комунікаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Фізичне виховання і спорт»*. 2012. № 1(7). С. 104–111.
- 13. Шандригось Г. А.,** Шандригось В. І., Ладика П. І. Дистанційне навчання в системі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту.

Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2015. Вип. 5К (61). С. 270–273 (дата звернення: 25.05.2018).

References

- 1. Basenko, O. V.** (2015). Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia studentiv VNZ sportyvnoho profilu zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Organization of distance learning of sports university students by means of information and communication technologies]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*, 11 (66) 15, 12-16 [in Ukrainian].
- 2. Bielikova, N. O.** (2014). Prykladni aspekty vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia ta sportu [Applied aspects of the use of information and communication technologies in the training of future specialists in physical education and sports]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Ser.: Pedahohichni nauky. Fizychnе vykhovannia ta sport – Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Ser.: Pedagogical sciences. Physical education and sports*, 118 (2), 21-24 [in Ukrainian].
- 3. Boreiko, N. Yu., & Azarenkova, L. L.** (2017). Vykorystannia zmishanoi formy dystantsiinoho navchannia na spetsialnosti «Fizychna kultura i sport» [Using a mixed form of distance learning in the specialty «Physical culture and sports»]. *Naukovo-metodychni osnovy vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii v haluzi fizychnoi kultury ta sportu – Scientific and methodological bases of using information technologies in the field of physical culture and sports*, 1, 16-19 [in Ukrainian].
- 4. Hali, L. V., Shulha, L. I., Yakushchenko, V. A., Nartov, P. V., Burian, K. O., & Bahan, S. O.** (2019). Vprovadzhennia dystantsiinoi formy navchannia v systemu pisliadyplomnoi osvity: problemni pytannia sohodennia [Introduction of distance learning in the system of postgraduate education: problematic issues of today]. *Problemy bezperervnoi medychnoi osvity ta nauky – Problems of continuing medical education and science*, 3 (35), 14-20 [in Ukrainian].
- 5. Hloba, H. V., Tsybulko, L. H., & Shchelkunov, A. O.** (2021). Fizychnе vykhovannia u sviti v umovakh hibrydnoho navchannia: takeaways dlia Ukrainy [Physical education in the world in terms of hybrid learning: takeaways for Ukraine]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky – Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical sciences*, 2 (340), 1, 74-83 [in Ukrainian].
- 6. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. Teoriia, metodyka i praktyka vykorystannia IKT v osviti** [Information technologies and teaching aids. Theory, methods and practice of using ICT in education]. Retrieved from <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index> [in Ukrainian].
- 7. Korbut, O. H.** (2013). Dystantsiine navchannia: modeli, tekhnolohii, perspektyvy [Distance learning: models, technologies, perspectives]. *Naukovo-*

praktychna konferentsiia «Novitni osvitni tekhnolohii» (m. Kyiv) – Scientific and practical conference «Latest educational technologies» (Kyiv). Kyiv: Natsionalnyi tekhnichnyi universytet Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut imeni Ihoria Sikorskoho». Retrieved from <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123> [in Ukrainian].

8. Kucherenko, N. (2018). Dystantsiine navchannia yak vyklyk suchasnoi universytetskoï osvity: filosofsko-pravovyi vymir [Distance learning as a challenge of modern university education: philosophical and legal dimension]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Yurydychni nauky – Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic». Legal sciences*, 906, 34-40 [in Ukrainian].

9. Kontsepsiia rozvytku dystantsiinoï osvity v Ukraini 2020 roku. Postanova MON Ukrainy vid 20 hrudnia 2000 roku [The concept of distance education development in Ukraine in 2020. Resolution of the Ministry of Education and Science of Ukraine of December 20, 2000]. (2020). Retrieved from <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> [in Ukrainian].

10. Naukovo-metodychni osnovy vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii v haluzi fizychnoi kultury ta sportu [Scientific and methodological bases of using information technologies in the field of physical culture and sports]. Retrieved from <http://journals.urau.ua/itfcs> [in Ukrainian].

11. Samoliuk, N., & Shvets, M. (2013). Aktualnist i problemnist dystantsiinoho navchannia [Relevance and problems of distance learning]. *Nova pedahohichna dumka – New pedagogical thought*, 1.1, 193-201 [in Ukrainian].

12. Sushchenko, A. V. (2012). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia v profesiinii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu [Information and communication technologies and teaching aids in the training of future specialists in physical education and sports]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Fizychnne vykhovannia i sport» – Bulletin of Zaporizhia National University. Series «Physical Education and Sports»*, 1 (7), 104-111 [in Ukrainian].

13. Shandryhos, H. A., Shandryhos, V. I., & Ladika, P. I. (2015). Dystantsiine navchannia v systemi pidhotovky fakhivtsiv z fizychnoi kultury i sportu [Distance learning in the system of training specialists in physical culture and sports]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of NPU named after M. P. Drahomanov*, 5K (61), 270-273 (Last accessed: 25.05.2018) [in Ukrainian].

Цибулько Л. Г., Глоба Г. В. Особливості дистанційного навчання студентів факультету фізичного виховання в умовах карантину

У статті висвітлено особливості дистанційного навчання та розглянуто особливості організації навчального процесу студентів факультету фізичного виховання ДДПУ в умовах карантину.

Карантинні заходи накладають певні обмеження щодо повноцінного освітнього процесу у закладах вищої освіти і не тільки. Постає питання: яким чином забезпечити дистанційне навчання

студентів з різних дисциплін і фізичне виховання не виняток. Тому перед кафедрами факультету фізичного виховання постала задача більш ретельної підготовки до проведення саме практичних занять, тренувань. Для студентів факультету фізичного виховання потрібна особлива форма навчання, яка не поступалася б за ефективністю традиційній навчальній діяльності, прийнятій у закладах вищої освіти. Для кафедр спортивного профілю, які забезпечують підготовку фахівців з конкретного виду спорту, постала інша проблема – не використання можливостей платформи для дистанційного навчання. Спортивні кафедри працюють зі студентами переважно в режимі персональної співпраці без забезпечення дистанційної складової навчальних дисциплін.

Стаття присвячена одній з актуальних проблем сучасної освіти організації дистанційного навчання з майбутніми фахівцями з фізичного виховання та спорту. У статті розглянуто розвиток та сучасний стан дистанційної освіти у вищих навчальних закладах в процесі професійної підготовки студентів спеціальностей «Фізична культура і спорт» та «Середня освіта (фізична культура)» «Визначено умови організації навчального процесу із використанням дистанційної технології Moodle. Визначенні головні переваги навчання за дистанційною формою для студентів, викладачів, а також можливості інтеграції традиційного і дистанційного навчання, що породжує нову форму навчання – змішане. У статті також представлено негативні аспекти використання системи Moodle для здійснення ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців зазначених спеціальностей.

Впровадження дистанційного навчання при викладанні спортивно-педагогічних дисциплін повинно відбуватись у двох напрямках: при засвоєнні теоретичного розділу навчальної програми з дисципліни з використанням як традиційних засобів навчання, так і засобів ІКТ. Під час засвоєння практичного розділу, доцільно використовувати відео-тренувань, уроків, навчання технічним елементам та руховим навичкам.

Сучасні наукові розробки переконливо свідчать про незаперечні переваги раціонального поєднання традиційних методів навчання з інформаційно-комунікаційними технологіями. Багатоаспектна проблема формування науково-дослідницьких умінь у викладачів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій є актуальною у наш час.

Тому сучасний педагог вищої школи повинен бути мобільним, гнучким, сучасним, вміти адекватно аналізувати та пристосовуватись до нових ситуацій й застосовувати вже наявні знання, вміння та навички з сучасними інформаційними технологіями.

Ключові слова: дистанційне навчання, студенти, фізична культура і спорт.

Цибулько Л. Г., Глоба Г. В. Особенности дистанционного обучения студентов факультета физического воспитания в условиях карантина

В статье освещены особенности дистанционного обучения и рассмотрены особенности организации учебного процесса студентов факультета физического воспитания ДДПУ в условиях карантина.

Карантинные мероприятия накладывают определенные ограничения полноценного образовательного процесса в учреждениях высшего образования и не только. Встал вопрос: каким образом обеспечить дистанционное обучение студентов по различным дисциплинам и физическое воспитание не исключение. Поэтому перед кафедрами факультета физического воспитания встала задача более тщательной подготовки к проведению именно практических занятий, тренировок. Для студентов факультета физического воспитания нужна особая форма обучения, которая не уступала бы по эффективности традиционной учебной деятельности, принятой в учреждениях высшего образования. Для кафедр спортивного профиля, обеспечивающих подготовку специалистов по конкретному виду спорта, появилась другая проблема – не использование возможностей платформы для дистанционного обучения. Спортивные кафедры работают со студентами преимущественно в режиме персональной сотрудничества без обеспечения дистанционной составляющей учебных дисциплин.

Статья посвящена одной из актуальных проблем современного образования организации дистанционного обучения с будущими специалистами по физическому воспитанию и спорту. В статье рассмотрено развитие и современное состояние дистанционного образования в высших учебных заведениях в процессе профессиональной подготовки студентов специальностей «Физическая культура и спорт» и «Среднее образование (физическая культура)». Определены условия организации учебного процесса с использованием дистанционной технологии Moodle. Определены главные преимущества обучения по дистанционной форме для студентов, преподавателей, а также возможности интеграции традиционного и дистанционного обучения, порождает новую форму обучения – смешанное. В статье также представлены негативные аспекты использования системы Moodle для осуществления эффективной профессиональной подготовки будущих специалистов указанных специальностей.

Внедрение дистанционного обучения при преподавании спортивно-педагогических дисциплин должно происходить в двух направлениях: при усвоении теоретического раздела учебной программы по дисциплине с использованием как традиционных средств обучения, так и средств ИКТ. Во время усвоения практического раздела, целесообразно использовать видео-тренировок, уроков, обучение техническим элементам и двигательным навыкам.

Современные научные разработки убедительно свидетельствуют о неоспоримых преимуществах рационального сочетания традиционных методов обучения с информационно-коммуникационными технологиями. Многоаспектная проблема формирования научно-исследовательских умений у преподавателей физического воспитания и спорта средствами информационно-коммуникационных технологий является актуальной в наше время.

Поэтому современный педагог высшей школы должен быть мобильным, гибким, современным, уметь адекватно анализировать и приспосабливаться к новым ситуациям и применять уже имеющиеся знания, умения и навыки с современными информационными технологиями.

Ключевые слова: дистанционное обучение, студенты, физическая культура и спорт.

Tsybulko L., Globa H. Features of Distance Learning of Students of the Faculty of Physical Education in Conditions of Quarantine

The article highlights the features of distance learning and considers the features of the organization of the educational process of students of the Faculty of Physical Education of the State Pedagogical University in quarantine.

Quarantine measures impose certain restrictions on the full educational process in higher education institutions and beyond. The question arose: how to provide distance learning for students from different disciplines and physical education is no exception. Therefore, the departments of the Faculty of Physical Education faced the task of more thorough preparation for conducting practical classes, trainings. Students of the Faculty of Physical Education need a special form of education, which would not be inferior to the effectiveness of traditional educational activities adopted in higher education institutions. For sports departments, which provide training for specialists in a particular sport, there is another problem - not using the capabilities of the platform for distance learning. Sports departments work with students mainly in the mode of personal cooperation without providing a distance component of academic disciplines.

The article is devoted to one of the current problems of modern education, the organization of distance learning with future specialists in physical education and sports. The article considers the development and current state of distance education in higher education institutions in the process of professional training of students majoring in "Physical Culture and Sports" and "Secondary Education (Physical Education)". The conditions of the educational process using distance technology Moodle. The main advantages of distance learning for students, teachers, as well as the possibility of integrating traditional and distance learning, which generates a new form of learning - blended. The article also presents the negative aspects of using the Moodle system for effective training of future professionals in these specialties.

The introduction of distance learning in the teaching of sports and pedagogical disciplines should take place in two directions: in mastering the theoretical section of the curriculum in the discipline using both traditional

teaching aids and ICT. When mastering the practical section, it is advisable to use video training, lessons, learning technical elements and motor skills.

Modern scientific developments convincingly demonstrate the undeniable advantages of a rational combination of traditional teaching methods with information and communication technologies. The multifaceted problem of formation of research skills in teachers of physical education and sports by means of information and communication technologies is relevant today.

Therefore, a modern high school teacher must be mobile, flexible, modern, able to adequately analyze and adapt to new situations and apply existing knowledge, skills and abilities with modern information technology.

Key words: distance learning, students, physical culture and sports.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2021 р.

Прийнято до друку 24.09.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Омельченко С. О.